

بررسی نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان از دیدگاه دبیران و دانش آموزان دبیرستان های دخترانه‌ی شهر پل دختر

فاطمه ساتیاروند

کارشناس ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اهواز.

(emil:satyar.1393@gmail.com)

دکتر علی فرهادی

دانشیار گروه روانشناسی، دانشگاه علوم پزشکی، واحد لرستان.

(emil:Farhadi@lums.ac.ir)

چکیده

هدف این پژوهش تعیین میزان نقش مشاور در سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه دبیران و دانش آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر بود. جامعه‌ی آماری این پژوهش کلیه‌ی دانش آموزان و دبیران دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ مشغول به تحصیل بودند. نمونه‌ی آماری این تحقیق ۳۵۸ نفر بود که ۳۰۰ نفر دانش آموز با استفاده از فرمول کوکران و باروش نمونه گیری تصادفی خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و نمونه‌ی دبیران ۵۸ نفر که به روش سرشماری انتخاب شدند. برای جمع آوری داده‌ها ی تحقیق از پرسش نامه‌ی سلامت روان (GHQ)، پرسش نامه‌ی پیشرفت تحصیلی گیزلی (۱۹۷۱) و پرسش نامه‌ی محقق ساخته‌ی دیدگاه دبیران و دانش آموزان استفاده شده است. نتایج آزمون خی دو این پژوهش نشان داد که از دیدگاه دبیران و دانش آموزان در خصوص نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان رابطه‌ی معناداری ($P < 0/01$) وجود دارد. همچنین نتیجه‌ی بررسی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون بین پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان نشان داد که بین این دو متغیر رابطه‌ی منفی و معنی داری ($r = 0/015$) وجود دارد؛ به عبارتی هرچه سطح سلامت روانی دانش آموزان افزایش یابد به همان اندازه در پیشرفت تحصیلی آنان نیز افزایش مشاهده گردید.

واژه‌های کلیدی: پیشرفت تحصیلی، دبیران و دانش آموزان، سلامت روانی، مشاور

۱. مقدمه

در همه کشورهای دنیا، آموزش و پرورش متولی هدایت دانش آموزان در مسیر رشد عقلی اجتماعی، اخلاقی، روانی و حرفه ای دانش آموزان است. آموزش و پرورش عهده دار مسؤولیت فراهم ساختن زمینه و محیط سالم برای رشد کیفیات و خصوصیات بیمانند هر شخص است. به عبارت دیگر، باید به ارزشیابی مهارت های فرد در هنرها، علوم، سازگاری اجتماعی و فلسفه شخصی پرداخت و به علاوه فرد را در معرض کوششهای حرفه ای وسیع قرار داد. ضمن تعلیم و تربیت فرد فرصت دارد تا به توسعه و گسترش علاقه های ویژه، توانایی ها و استعدادهای خود بپردازد (قاضی، ۱۳۹۴). نظام آموزش و پرورش با فراهم آوردن تجربه های متعدد برای دانش آموزان، تلاش دارد آنها را به شهروندانی خوب تبدیل کند. به عبارتی می توان گفت هدف تعلیم و تربیت تعالی بخشیدن به انسانهاست، رسیدن به این هدف، رشد همه جانبه دانش آموزان را می طلبد. دکتر سینک^۱ (۲۰۱۰) در روزنامه تایمز هند عنوان می کند: جامعه در اثنای این که انسان ها درگیر علایق شان هستند در حال تغییر است. بنابراین مراکزی جهت حمایت روان شناختی باید تدارک شود تا دانش آموزان بتوانند با مسایل روزمره شان دست و پنجه نرم کنند. بدین منظور، مجموعه ای از برنامه ها و فعالیت ها در قالب نظام آموزش و پرورش شکل گرفته اند که یکی از آنها برنامه های مشاوره^۲ و راهنمایی^۳ است. برنامه های مشاوره در مدرسه به منظور هدایت رشد متعادل و همه جانبه دانش آموزان طراحی شده اند. مشاور^۴ مدرسه با ایجاد هماهنگی در فعالیت های مختلف مدرسه زمینه رشد سالم دانش آموزان را فراهم می کند. راهنمایی هر چند به صورت ساده و ابتدایی، از آغاز تمدن آدمی وجود داشته و با پیچیده شدن زندگی و تحول تدریجی جامعه، از حالتی سنتی به صنعتی پیشرفته است و ضرورت و اهمیت آن افزایش یافته است. ایجاد و گسترش مکتب خانه ها و مدرسه ها در واقع نوعی زمینه سازی و ایجاد فرصت برای راهنمایی بودند، چرا که در این مکانها معلم، با دلسوزی تمام شاگردان را در خواندن و نوشتن و یادگیری درس های مختلف کمک و راهنمایی می کرد (وکیلیان، ۱۳۸۸). با توسعه ی تعلیم و تربیت و استقبال فوق العاده مردم از مدارس، کلاس ها از حدمعمول بیشتر دانش آموز پذیرفت و مدرسه برخلاف انتظار جایی شد که فرد دانش آموز دروغوای آن، مورد غفلت قرار گرفت و فردیت او فراموش شد. این امر که با اصول آموزش و پرورش منافات داشت بزرگان تعلیم و تربیت رابه این فکر انداخت که برای کمک به فرد دانش آموز در مسائل شخصی و تحصیلی باید یک نفر به نام مشاور در مدرسه وجود داشته باشد تا به دانش آموزان به دیده ی افراد بنگرد و در رفع مشکلات خاص آنها بکوشد. از طرف دیگر با پیشرفت های روز افزون روان شناسی به مفاهیم گذشته آموزش و پرورش و رابطه معلم و شاگرد انتقادهای بسیاری وارد شد. معلمان دیگر نمی باید دانش آموزان خود را باروش سنتی راهنمایی کنند (قاضی، ۱۳۹۴).

با توجه به اینکه ما کشوری در حال توسعه هستیم و جامعه ی ما در حال خارج شدن از حالت سنتی به جامعه صنعتی می باشد و در جامعه صنعتی با توجه به گستردگی و وسعت اطلاعات و تعدد و تنوع گزینه ها و پیشرفت تکنولوژی، انتخاب صحیح و مناسب مشکل است و فرد برای تصمیم گیری مناسب به کمک دیگران نیاز دارد و بدون یاری آنان اتخاذ تصمیمات سنجیده و درست محال است اخیراً دامنه فعالیت مشاوران گسترش یافته است. به نظر شارف (۱۹۹۶) مشاوره به مراجع کمک می کند تا برای برخورد با افکار مخرب، رنجش عاطفی و مشکلات رفتاری راهکار مناسبی بیابد. بلاکر (۲۰۰۰) معتقد است که مشاوره به افراد بهنجار کمک می کند تا راه حلی برای مشکلات رفتاری، تصمیم گیری مناسب، طرح ریزی برای زندگی و کنترل فشارهای روانی بیابند (احمدی، ۱۳۹۳). مدارس بخشی چنان معمولی از زندگی روزمره ما است که به راحتی نسبت به نقش استثنائی و خارق العاده آن بی توجه هستیم. از آنجا که وظیفه نیکبختی و رفاه جوانان به طور ضمنی به عهده آنها گذاشته شده است، آنان ملزم هستند که از عهده وظیفه دشوار غنی سازی، باروری و تعلیم و تربیت اذهان گروه های انسانی بسیار متفاوت برآیند. مدارس اولین و مهمترین مکان یادگیری هستند که در آنجا لیاقت ها و توانایی ها

¹ . Sing

² .counseling

³ .guidance

⁴ .counselor

به بار می نشینند و پیشرفت های علمی حاصل می شود، اما در عین حال مدارس مکان های حفظ ایمنی، مراقبت، و ترغیب ایجادتندرستی و اعتماد به نفسی هستند که لازمه استقلال در بزرگسالی است. مدارس وظایف مهم و متعددی برای تحقق انواع گوناگون و بسیار نیازها درطیف وسیع کودکان و نوجوانان به عهده دارند: در یکی از بخشنامه های سال ۱۹۹۴ وزارت آموزش و پرورش معروف به «دانش آموزان مشکل دار» منتشر گردید، این نکته تصریح شده است که «مدارس درپیشبرد رشد معنوی، فرهنگی، روانی و جسمانی جوانان نقشی حیاتی دارند (تکینسون، ۲۰۰۹).

دانش آموزی که در زمینه ای از تحصیلاتش مشکل دارد، علاوه بر تحمل صدمات روانی و گاهی جسمانی، از نظر اقتصادی نیز خسارتی به جامعه وارد می کند، در این حالت باید به درمان مشکلات و رفع موانع رشد او اقدام شود و در این بین نقش مشاوران آشکار می گردد. مشاور با استفاده از روشها و فنون مشاوره، دانش آموز و کسانی را که به نوعی در ایجاد مشکل نقشی دارند را بررسی و درمان می کند. مشاور همچنین در زمینه مشکلات تحصیلی به مواردی نظیر اضطراب امتحان، مردودی، مشروطی و کمک در کشف استعدادها و علایق به کمک دانش آموزان می شتابد و او را برای فعالیت آماده می سازد و امکان یادگیری و آموزش مؤثرتر را فراهم می سازد (شفیع آبادی، ۱۳۹۳). معمولاً دانش آموزان در طول دوره تحصیلی خود با مشکلات و مسائل پیچیده ای مواجه می شوند، مشکلاتی مانند افت تحصیلی، تردید در انتخاب رشته تحصیلی، ناتوانی در برنامه ریزی برای مطالعه دروس و... همه این مسائل باعث شده که نقش^۱ و وظیفه مشاوران در مدارس به عنوان مهم ترین عامل تغییر و تحول دانش آموزان بیشتر توجه شود. اما در بعضی از مدارس متأسفانه مشاوران به کارهای کلیشه ای می پردازند و از نقش اصلی خود دور هستند. به نظر متخصصان، امکانات وسیع و دامنه داری در هر فرد نهفته است و به او باید کمک شود تا درباره خویش مطالعه کند و خود را به عنوان یک شخصیت بی مانند و یگانه بشناسد و با وجود فشارها و محدودیتهای زمانی و مکانی که دارد پیشرفت کند. مطالعات نشان می دهد که فرد به دلیل راهنمایی مشاور، به درستی با تواناییها، استعدادها و محدودیتهای خویش آشنا می شود و از امکانات و کاستیهای محیط زندگی خود کاملاً آگاه می شود، میتواند بر اساس تصمیم گیریهای درست و منطقی مناسبترین راه را انتخاب کند و بیشترین احساس رضایت و موفقیت را بدست آورد و در نتیجه شخص مفیدی برای خود و جامعه باشد، برعکس، عدم آگاهی فرد از نقاط قوت و ضعف خویش و بی خبری از امکانات محیطی، موجب تباہ شدن تواناییها و به هدر رفتن استعداد می شود که مسلماً چنین امری خوشایند فرد و جامعه نیست (وکیلان، ۱۳۸۸). پیشرفت تحصیلی عبارت است از: «میزان دست یابی دانش آموزان به اهداف آموزشی ازپیش تعیین شده است که از آنان انتظار می رود در فرآیندکوششهای یادگیری خودبه آنها برسند» (سیف، ۱۳۸۷) همچنین «سرعتی که دانش آموز در تکمیل پایه ها و درجات گوناگون دارد و بر حسب مقدار پیش افتادگی و سرعت یا عقب ماندگی وی اندازه گیری می شود.» (بیابانگرد، ۱۳۸۹). کارشناسان سازمان بهداشت جهانی سلامت فکرو روان را این گونه تعریف می کنند: «سلامت روان عبارت است از قابلیت ارتباط موزون و هماهنگ با دیگران، تغییر و اصلاح محیط فردی واجتماعی و حل تضادها و تمایلات شخصی به طور منطقی، عادلانه و مناسب» (میلانی فر، ۱۳۸۶) از آنجا که در هر نظام آموزشی، پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی به عنوان مهم ترین شاخص توفیق فعالیت های علمی و آموزشی محسوب می شود، بررسی عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان از اهمیت خاصی نزد پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی برخوردار است، بهداشت روانی و پیشرفت تحصیلی ارتباط تنگاتنگی با هم دارند. دانش آموزانی که از سطح بهداشت روانی مطلوبی برخوردار نیستند، قادر به پیشرفت تحصیلی نخواهند بود و نمی توانند از توانایی های خود به نحو مطلوب استفاده کنند. (محمدخانی، ۱۳۸۴) بنابراین مشاور نقطه مرکزی درپیشرفت تحصیلی و تأمین بهداشت روانی دانش آموزان در مدرسه به شمار می رود. مشاور با شناسایی عوامل مغل پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی و عوامل ارتقا دهنده آن ها سعی در ایجاد فضایی سالم در مدرسه می نماید. انسان تنها موجودی است که با هموعان خودبه تبادل نظر می پردازد و برای شناخت و حل مشکلات خود با آنان مشورت و از راهنمایی آنان استفاده می کند. راهنمایی و مشورت در طول زندگی آدمیان مطرح بوده و آنان با کسانی که مورد قبول و اعتمادشان بوده مشورت می کرده اند. باتوسعه ی علوم انسانی و رشد علوم رفتاری به راهنمایی

¹.role

ومشاوره به عنوان شاخه ای مستقل از علوم رفتاری توجه شد. امروزه راهنمایی ومشاوره به صورت حرفه ای یاورانه برای کمک به افرادی است که در رشد، سازگاری، تصمیم گیری، روابط خانوادگی، مهارت های اجتماعی وشویه ی زندگی مشکلاتی دارند، مشاور به این افراد کمک می کند تا راه حل مناسبی برای مشکلات بیابند. (احمدی، ۱۳۹۳). نقش و عمل مشاور دبیرستان، بی شباهت به نقش و عمل مشاور مدارس ابتدایی ودوره ی اول متوسطه نیست. قابل تاکید است که تفاوت در چگونگی ایفای نقش وعمل مشاور، و اولویت های مناسب محیط دبیرستان است. مثلاً در دبیرستان، اولویت قویاً از پیش گیری، به سوی درمان بسیاری از نگرانی ها و مشکلات متداول است. امروزه بسیاری از این مشکلات، مانند اعتیاد به موادمخدر و سازگاری بادیگران، از جمله مشکلات وخیم و بالقوه ی زندگی است (گیبسون، ۲۰۱۰).

همه این هدفها که اکثراً در آموزش پرورش تحقق می یابند زمانی عملی خواهند شد که دانش آموزان از نظر جسمی، ذهنی، روانی، اجتماعی و اخلاقی برای انجام دادن فعالیت های مربوطه آمادگی داشته باشند. اگر دانش آموزان دچار مشکلاتی شوند، رشد و یادگیری آنان مختل میگردد و معلم به تنهایی نه میتواند و نه فرصت دارد که به مشکلات آنها رسیدگی کند، در این صورت از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره، مشاور مدرسه می تواند مشکلات آنان و خانواده شان را برطرف کند و در نهایت بریادگیری آنان و کارآمدی آموزش و پرورش بیافزاید (شفیع آبادی، ۱۳۹۳). همانطور که گفته شد، مشاور می تواند نقش مهمی در موفقیت و پیشرفت دانش آموزان داشته باشد، از نقش های دیگر مشاور می توان به بازدهی و کارآمدی بیشتر نظام آموزشی کشور، افزایش پیشرفت تحصیلی، کاهش افت تحصیلی، تقلیل مشکلات رفتاری دانش آموزان، و ایجاد جو سالم و مملو از صفا و صمیمیت بین شاگردان و معلمان و رضایت خاطر بیشتر دانش آموزان و معلمان، افزایش اعتماد به نفس در دانش آموزان، توزیع صحیح دانش آموزان در رشته های تحصیلی، آشنا ساختن والدین با روشهای صحیح تربیتی و برقراری ارتباط نزدیک با آنان و ایجاد فعالیت های مکمل برنامه بر اساس علاقه و استعداد دانش آموزان می گردد. راهنمایی و مشاوره، به منظور ایجاد ارتباط مطلوب با محیط و برای به کار گرفتن علائق و استعداد های دانش آموزان در مسیر های مطلوب مناسب به نحوی که نیازهای جامعه از جهات مختلف تأمین شود، طرح ریزی شده است. در راهنمایی، اعتقاد بر تکریم شخصیت و کرامت و فضیلت مقام انسانی است، به همین دلیل، مشاور مثل معلم نیست که با گروه سر و کار داشته باشد، بلکه رابطه او را با یک فرد مطرح است که باید به مقام انسانی او ارج نهد و او را به گرمی بپذیرد. مشاور باید به شخصیت مراجع احترام بگذارد و بدون توجه به عقیده، موقعیت اجتماعی، جنس، نژاد، و وضع مالی مراجع، برای او قدر و ارزش قایل شود. عوامل مهمی که ضرورت برنامه راهنمایی و مشاوره را تأیید می کند از جمله: پیشرفت اقتصادی و صنعتی، رشته های تحصیلی متنوع و گسترش آموزش های حرفه ای، تحولات اجتماعی، اشتغال والدین در خارج از خانه و عدم آگاهی آنان از شیوه های راهنمایی، اجرای تعلیمات عمومی و توجه به کیفیت آموزش و پرورش. عوامل مذکور و عوامل دیگری که در تطابق و سازگاری دانش آموزان نقشی به عهده دارند نشانگر فلسفه، اهمیت و ضرورت برنامه راهنمایی و مشاوره و توجیه کننده ایجاد تشکیلات و سیستم خاص برای تحقق اهداف مورد نظر می باشند (حسینی بیرجندی، ۱۳۹۰).

یکی از شخصیت های معتبر در زمینه سلامت روانی کودکان در بریتانیا، تخمین می زند که از هر هزار دانش آموز، به طور متوسط، پنجاه نفر از افسردگی بالینی رنج می برند، بیش از صد نفر دیگر از آنها دارای مشکلات هیجانی (عاطفی) شدید هستند، بهداشت روانی در کودکان ونوجوانان به خاطر نگرانی از افزایش آمار در سالهای اخیر اهمیت یافته است (اتکینسون، ۲۰۰۹).

مشاور نقطه ی مرکزی در تامین بهداشت روانی مدرسه به شمار می رود و با شناسایی عوامل مخد بهداشت روانی و عوامل ارتقا دهنده ی پیشرفت تحصیلی سعی در ایجاد فضای سالم در مدرسه می نماید. الگوی مشاوره روابط انسانی، مهارت ها، مراحل و موضوعات مرتبط با فرایند مشاوره را در هم ادغام می نماید. مهارت های ارتباطی شامل توانایی دریافت و درک پیام های کلامی و غیر کلامی در یک بافت همدلانه است. (باربارا اف، اوکان ۲۰۰۹). به نظر بلکهام^۱ (نقل از گیبسون، ۲۰۱۱) مشاوره رابطه ای است منحصر به فرد که در آن به مراجع فرصت یاد گرفتن، احساس کردن، فکر کردن، تجربه کردن و تغییر دادن به شیوه ای متناسب با خود، داده می شود. مشاور نسبت به حرفه ی مشاوره، به عنوان یک فعالیت تخصصی با هدف کمک به افراد در رشد و پرورش

¹ Belkam

توانایی های بالقوه شان متعهداست(نوابی نژاد، ۱۳۹۳). نقش رهبری مشاوران مدارس به عنوان یکی از عوامل موثر و تغییر دهنده در آموزش و پرورش می باشد. (بزرگورت، ۲۰۱۳) با این تعاریف از مفهوم مشاوره، یک مشاور به فرد دارای مشکل کمک می کند تا ضمن شناخت مسایل و مشکلات خود، راه حل های احتمالی مشکل را ارائه دهد و سرانجام به حل آن بپردازد. پیشرفت تحصیلی^۱ یا عدم آن یعنی افت تحصیلی و همچنین سلامت روانی^۲ یا نقطه ی مقابل آن نه تنها در دوران تحصیل بلکه در طول زندگی دانش آموز تأثیر بسزایی دارد. به طوری که می تواند تضمین کننده ی شغل و حرفه ی او در آینده باشد که مشاور در این مقوله می تواند نقش برجسته و حیاتی در پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان ایفا کند. وبسون^۳ و همکاران (۱۹۷۶) تأثیر مشورت با مشاوران روی پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی کودکان را بررسی کرد. برای ۱۷ کودک از کلاس های چهارم تا ششم ابتدایی در ماه یک بار، یا ۶ بار، در طول سال تحصیلی جلسات مشاوره ای تشکیل شد. نتایج نشان داد که به طور معناداری میانگین نمرات درسی گروه افزایش یافت. هدلی^۴ (۱۹۸۸) نیز در پژوهش خود نتیجه گرفت که فعالیت های راهنمایی و مشاوره تأثیر مثبتی روی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. بخش پور (۱۳۷۳) در مطالعه ی خود نتیجه گرفت که مشاوران در کمک به حل مشکلات تحصیلی، شیوه های مطالعه و تدوین برنامه درسی دانش آموزان موفق بوده اند. تیزرو (۱۳۷۸) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که دانش آموزان دبیرستانی نسبت به اثربخشی مشاوران در کمک به حل مشکلات تحصیلی و افزایش مهارت های تحصیلی آنان نگرش مثبت داشته اند، و نقش مشاوران در افزایش این مهارت ها مهم بوده است. شمس و همکاران (۱۳۷۹) در پژوهشی تأثیر مشاوره ی تحصیلی بر بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان دارای افت تحصیلی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان را بررسی کردند و نتایج این تحقیق نشان داد که مشاوره های تحصیلی بر بهبود عملکرد دانشجویان موثر و مثبت بوده و نتایج از نظر آماری معنادار بوده است. (به نقل از رجایی ۱۳۸۳) همچنین تحقیقاتی درباره ی تأثیر مشاوره و روان درمانی در تعدیل مسائل و مشکلات افراد انجام شده است که نتایج اکثراً - حضور مشاور را مثبت و مفید قلمداد می کنند (سودانی و شکری، ۱۳۷۵؛ یعقوبی، ۱۳۷۶؛ فاضلی، ۱۳۸۱) چنان که در این خصوص، سازمان ملی جوانان (به نقل از رجایی ۱۳۸۳) در مورد نقش حساس مشاور در حل مسائل جوانان، از جمله مسائل تحصیلی و مشکلات آن، می نویسد که نتایج پژوهش این سازمان موید آن است که مشاور نقش پراهمیت در زندگی جوانان امروز داشته است و روز به روز بر میزان آن افزوده می شود. سورگی (۱۳۹۲) در پژوهش خود به عنوان سلامت روان و افت تحصیلی به این نتیجه رسید که بین بهداشت روانی و پیشرفت تحصیلی ارتباط تنگاتنگی وجود دارد. دانش آموزانی که سطح سلامت روانی آن ها مطلوب نیست قادر به پیشرفت تحصیلی در حد قابل انتظار نخواهند بود و نمی توانند از توانایی های بالقوه خویش بهره ی کافی ببرند. از طرف دیگر ضعف و افت تحصیلی که به دلایل فردی، خانوادگی، مدرسه ای یا اجتماعی، ایجاد یا گسترش می یابد، می تواند سلامت روانی دانش آموز را به مخاطره اندازد و زمینه ساز بروز اختلالاتی از قبیل اضطراب، افسردگی، کاهش عزت نفس و بروز اختلالات عاطفی و رفتاری شود. پژوهش دیگری که با پژوهش ما ارتباط نزدیک دارد، پژوهش پولسان^۵ و همکاران او (۱۹۹۹) می باشد. این پژوهشگران درباره ی نقش مشاوره و روان درمانی در تعدیل مشکلات و مسائل تعدادی از افراد هجده سال به بالا که حداقل یازده بار به مرکز مشاوره ی یکی از دانشگاه های کانادا مراجعه کرده و در آن جا آموزش دیده بودند، تحقیق کردند. از نظر این افراد مهم ترین آثار خدمات یاورانه ی مشاوره در آن ها عبارت بوده اند از: ۱. تسهیل بهبود روابط متقابل در خانواده؛ ۲. کسب یا افزایش مهارت های اجتماعی؛ ۳. کمک به کسب و افزایش خودپنداری مثبت؛ ۴. شغل یابی و رضایت شغلی. تمامی تحقیقات به تأثیر مثبت اهمیت مشاوره ای بخصوص مشاوره ی تحصیلی در افزایش مهارت های تحصیلی و پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش آموزان اشاره دارد. بدون تردید چنانچه دانش آموزان از ابتدا از خدمات مشاوره ای مخصوصاً در زمینه ی مشاوره ی تحصیلی استفاده کنند، از پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی بهتری برخوردار خواهند شد.

².academic achievement.

³.mental health

⁴.Vebson

⁵.Hedle

¹.Paulson & etal

هارل بلت^۱ (۱۹۸۵) در پژوهش خود به بررسی عادت‌ها و نگرش‌های مطالعه‌ی دانش‌آموزان سرخ پوست و نقش مشاوران در اصلاح و بهبود آن پرداخت. در این بررسی ۱۶۰ نفر از دانش‌آموزان سرخ پوست در دوره‌ی متوسطه انتخاب شده بودند. بیش از ۹۵ درصد از آزمودنی‌ها اعلام نمودند که برای افزایش توانایی‌های خود در برنامه ریزی درسی، و کمک به مدیریت زمان و مهارت‌های تحصیلی خود نیاز بیشتری به مشاوران دارند. توماس^۲ (۲۰۰۱) تاثیر مشاوران در حل مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان بررسی کرد و نظرات ۲۳۶۵ نفر از مراجعان به مراکز مشاوره و ۶۷۳۶ نفر از دانش‌آموزان را مورد سنجش قرار داد. نتیجه تحقیق نشان داد که مشاوران در حل مشکلات تحصیلی و پیشرفت تحصیلی نقش بسزایی داشته اند این نتیجه با تحقیق (وبسون و همکاران ۱۹۷۶، هدی^۳ ۱۹۸۸ به نقل از رجایی، ۱۳۸۳) هم سووهم جهت است. رابطه‌ی سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی مورد توجه محققان زیادی قرار گرفته است. تفلول، لان و وتسون^۴ (۲۰۰۷) به نقل از ابوالقاسمی، (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند که حالات خلقی مثبت و اهداف مرتبط با خود ۲۰ درصد واریانس عملکرد تحصیلی را پیش بینی می کنند. دینگ، لهر، روزن کویست و آدوراین_مک گوورن^۵ (۲۰۰۹) (۲۰۰۹) به نقل از ابوالقاسمی، (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند که سلامت روانی و جسمانی پایین تر با پیشرفت تحصیلی ضعیف مرتبط است. سیگفوس دوتیر، کریست جانسنو آلگرنات^۶ (۲۰۰۷)، داترو استوروم^۷ (۲۰۰۶) و اسپیرناک، اسکاتر بایرومی^۸ (۲۰۰۶)، نشان دادند که دانش‌آموزان دارای بهداشت عمومی ضعیف نمرات پیشرفت تحصیلی پایین تری دارند در مقابل گروه سمن و کیستنی^۹ (۲۰۰۸) و ساییا^{۱۰} (۲۰۰۷) بین معدل نمرات و رفتار بهداشتی نامطلوب رابطه‌ی منفی معنی دار بدست آوردند. اید، شووالتر و گولدهابر^{۱۱} (۲۰۰۹) بین وضعیت سلامت روانی و جسمانی نامطلوب و نمرات خواندن و ریاضی دانش‌آموزان رابطه منفی معنی داری بدست آوردند. پنپراپا^{۱۲} (۲۰۱۳) در پژوهشی روی دانشجویان دوره‌ی کارشناسی در تایلد نقش مشاوره‌ی گروهی در پیشرفت تحصیلی را مورد بررسی قرار داد، یافته‌های تحقیق نشان داد که استرس، نسخه برداری از استراتژی‌ها و عزت نفس در گروه آزمایش پس از مداخله تفاوت چشمگیری داشته، اما در گروه شاهد چنین تفاوتی مشاهده نگردید. بیکر^{۱۳} (۲۰۰۱) فعالیت نیازسنجی دانش‌آموزان را جزء فعالیت‌های مشاوران می داند. از تحقیقی تحت عنوان نحوه‌ی ایجاد روابط همکارانه بین مشاوران مدرسه و موسسات غیرمدرسه‌ای در زمینه سلامت روانی جهت ارتقای نیازهای سلامت روانی دانش‌آموزان. براون و همکاران^{۱۴} (۲۰۰۶) ۵۳ مشاور و مدیر استخدام شده در مدارس راهنمایی و دبیرستان رادریک مطالعه شرکت دادند تا افکارشان را درباره‌ی آن دسته از مدارس نواحی که به صورت مشارکتی با موسسات بهداشت روانی بیرون از مدرسه کار می کنند، به منظور پاسخ به نیازهای بهداشت روانی دانش‌آموزان گزارش کنند. نتایج نشان داد که مدارس نیازمند خدمات بی شماری هستند تا بتوانند نیازهای عاطفی، رفتاری و اجتماعی دانش‌آموزان را آشکار سازند و همکاری مشارکتی با آژانس‌های بهداشت روانی خارج از مدرسه گامی است درست که در این جهت باید برداشته شود. راجاخنسا^{۱۵} (۲۰۱۴) پژوهشی در بررسی دیدگاه معلمان نسبت به مشاوران مدرسه در مدارس خصوصی لبنان انجام داد که در نتیجه‌ی این پژوهش معلمان برداشت‌های مثبت و معنی دار نسبت به مشاوران داشتند. تحقیقات جوزاک و همکاران^{۱۶} (۲۰۰۳) نشان داد که وجود مراکز مشاوره‌ای و خدمات روان

1. Hurlburt

2. Thomas

3. Hadley

4. Thelwell, Lane & Weston

5. Ding, Lehrer, Rosenquist & Audrain-McGovern

6. Sigfusdottir, Kristjaansson & Allegrante

7. Datar & Sturm

8. Spornak, Schottenbauer & Ramey

9. Grossman & Kaestner

10. Sabia

11. Eide, Showalter & Goldhaber

12. Penprapa

13. Bekkers

14. Brown & etal

15. Racha Khansa

16. Juszczak & etal

شناختی در مدارس و دانشگاه‌های توند در جهت کاستن و پیش‌گیری از اختلالات روانی مفید و موثر باشد. اسمیت^۱ (۲۰۰۷)، در تحقیقی تحت عنوان (نیاز دانش آموزان به راهنمایی مشاوران با توجه به کسب تجارب واقعی آنها) نتیجه گرفت که دانش آموزان نیاز به کسب تجارب واقعی زندگی مشاوران دارند بدون این که علاقه‌ای به نصیحت شدن داشته باشند، اگرچه ممکن است نصیحت برایشان مفید باشد، ولی آنها نیاز به مثال‌هایی ملموس از موقعیت‌های حقیقی دشوار دارند، یا نیاز به مشاوره دارند تا واقعاً آنها را درک و در مواجهه با موقعیت حقیقی کمک کند. نتایج پژوهش‌های رادزیزوسکا و همکاران^۲ (۱۹۹۶) ریچاردسون^۳ (۱۹۹۳) و کندل و دیویس^۴ (۱۹۸۶) نشان داده است که میان سلامت روانی پایین (از جمله اختلالات عاطفی واضطرابی) و مشکلات رفتاری و همچنین پیشرفت تحصیلی پایین، ارتباط وجود دارد (اسویدل^۵، ۱۹۹۶، نقل از محمدامینی، ۱۳۸۶). آدینا ایگنات^۶ (۲۰۱۱) در مطالعات خود تحت عنوان مشاور مدرسه و شناخت دانش آموزان مستعد به این نتیجه رسید که ادراک مثبت در مورد نقش مشاور به عنوان یک عامل مهم در کمک به شناخت دانش آموزان با استعداد موثر بود. مطالعه‌ی دیگری که در این زمینه انجام شده، کارکنث و راجر^۷ (۲۰۰۲) است. در این پژوهش تجربی، چگونگی حل مسائل آموزشی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان در اثر ارائه در اثر ارائه خدمات مشاوره، در تعدادی از دانشگاه‌های آمریکا، مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که مشاوره تاثیر مهمی در کسب و ارتقای خودپنداری مثبت، افزایش مهارت‌های اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دارد، رفع مشکلات در این زمینه حاصل مسائل رادپری دارد و در نتیجه موجب ارتقای توانمندی در آموزش می‌شود.

بررسی تاثیر و نقش مشاوره و راهنمایی بر پیشرفت تحصیلی و شغلی دانش آموزان دبیرستان دخترانه شهرستان تکاب در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ پایان نامه ای است که توسط خانم صادقی در سال ۱۳۹۰ انجام گرفت که هدف از این تحقیق این است که مشخص کنیم مشاوره بر پیشرفت تحصیلی و شغلی دانش آموزان تاثیر دارد یا توجه به فرضیه‌هایی که داشتیم و اجرای پرسشنامه در رابطه با این فرضیه‌ها بین دانش آموزان و معلمان به این نتیجه می‌رسیم که بین مشاوره و پیشرفت تحصیلی و شغلی دانش آموزان تاثیر مثبت وجود دارد و مشاوره نقش اساسی در حل مشکلات و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد. پایان نامه ای با عنوان رابطه‌ی اضطراب امتحان با پیشرفت تحصیلی دختران و پسران دبیرستانهای شهرستان تکاب در سال تحصیلی ۸۶-۸۵ که توسط خانم شکوری (۱۳۸۵) به انجام رسید و نتایج بدست آمده با استفاده از رابطه همبستگی بین متغیرها، آزمون t این بود که بین اضطراب امتحان در دختران و پسران تفاوت وجود دارد و همچنین ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین اضطراب در امتحان و پیشرفت تحصیلی رابطه وجود دارد. شدت همبستگی ۰/۴۲۶ - است که در سطح ۹۵ درصد از اطمینان قابل قبول است و علامت منفی نشان می‌دهد رابطه معکوسی بین اضطراب و پیشرفت تحصیلی وجود دارد. شعیری و عطری فرد (۱۳۸۵) در پژوهشی بر روی دانشجویان، بین سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی معنی‌داری به دست نیاوردند. قاسم زاده و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی تأثیر مشاور بر انگیزه‌ی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را مورد بررسی قرار دادند، که بررسی‌ها نشان داد مشاور انگیزه‌ی دانش آموزان را برای موفقیت در عملکرد تحصیلی آنها افزایش می‌دهد. بررسی رابطه مشاوره و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان شهرستان بیجار از دیدگاه مدیران، معلمان، مشاوران در سال تحصیلی ۱۳۸۶ عنوان پایان نامه ای می‌باشد که سبحانی به دفاع از آن پرداخت فرضیه‌ی ارائه شده در این پژوهش بین راهنمایی و مشاوره و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در جامعه آماری رابطه وجود دارد، می‌باشد که از طریق پرسشنامه محقق ساخته اطلاعات بدست آمده که نشان دهنده این مطلب بود که فرضیه‌ی مورد نظر مورد قبول واقع شد و همچنین با توجه به مطالب پیشینه‌ی تحقیق نیز این اثبات شده است که مشاوره دانش آموزان تاثیر زیادی بر پیشرفت تحصیلی و همچنین سایر موارد دیگر آنان دارد. مطالعات دیگری نیز از طریق نظرسنجی توسط برخی از محققان ایرانی (خزائیلی و همکاران، ۱۳۷۴؛ رضازاده و یگانه، ۱۳۷۸؛ کافی و

1. Smitt

2. Radzizoska & etal

3. Richardson

4. Candell & Dayi

5. Sweidel

6. Adina Agnat

7. Kennerth & Roger

همکاران ۱۳۷۳، مولوی ۱۳۷۷؛ هرمزی، ۱۳۷۶؛ به منظور سنجش سلامت روانی دانشجویان و نیاز آنها به مشاوره در برخی از دانشگاهها انجام گرفته است. نتایج حاصل شده غالباً مشابه و گاهی نیز تا حدودی مغایر بوده است. نکات مشترک در اغلب این نظرسنجی ها این است که اولاً بین ۱۲ تا ۳ درصد از پذیرفته شدگان دانشگاهها سابقه مشکلات خانوادگی، تحصیلی یا روانی دارند، ثانیاً در آغاز دوره تحصیلی، تفاوت معنی داری از نظر ناراحتی عصبی روانی بین دانشجویان بومی و غیر بومی نیست، در حالی که پس از چندین سال تحصیلی نمره کلی آزمون روانی افراد بومی مطلوبتر از غیر بومی می شود و ثالثاً اگرچه دختران از نظر وضعیت تحصیلی بهتر از پسران هستند، ولی از نظر سلامت روحی مشکلاتشان بیش از پسران است و به همین دلیل، به خدمات یا روانه‌ی بیشتری نیاز دارند. (فاضلی، ۱۳۸۳). رجایی و همکاران (۱۳۸۳) در پژوهش خود به بررسی میزان تأثیر نقش مشاوره‌ی تحصیلی بر مهارت ها و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان پسر دوره‌ی متوسطه‌ی شهر اصفهان پرداختند، نتیجه‌ی تحقیق به این صورت بود که مشاوره تحصیلی بر افزایش مهارت‌های تحصیلی دانش آموزان موثر بوده است و می توان گفت که آگاهی دانش آموزان درباره‌ی اعمال و فعالیت هایی که مربوط به تحصیل آنان می شود باعث افزایش آگاهی آنان نسبت به نقاط قوت و ضعفشان می گردد و در نتیجه با ایجاد انگیزه سعی در برطرف کردن نقاط ضعف می کنند و بر اثر تمرین و ممارست مهارت های تحصیلی خود را افزایش می دهند. چنگیزی آشتیانی و همکاران (۱۳۸۸)، در مقاله ای تحت عنوان «فراوانی افت تحصیلی و برخی از عوامل مؤثر بر آن از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک» پرداخته که بر روی ۶۰۰ نفر از دانشجویان صورت گرفته است. در این تحقیق پس از جمع آوری اطلاعات دانشجویان بر حسب معدل کلاسی و ترم های مشروطی به این نتیجه رسیدند که بین جنس، وضعیت تأهل، معدل دیپلم پایین، میزان تحصیلات پدر، بومی بودن، فاصله بین اخذ دیپلم و ورود به دانشگاه و رضایت از رشته تحصیلی اختلاف معنی داری وجود دارد. در حالی که ارتباط معنی داری بین متغیرهای سن، رشته تحصیلی، وضعیت اقتصادی خانوار و شغل مادر مشاهده نشد. الهام پور (۱۳۸۴)، در تحقیق خود تحت عنوان «عوامل مؤثر بر افت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه سوم راهنمایی شهر اهواز» پرداخته که برای جمع آوری اطلاعات از دو مقیاس سنجش علل افت تحصیلی و شاخص افت تحصیلی با ۹۵ متغیر، نشان داد که ۶ عامل قابل استخراج است و این ۶ عامل استخراج شده روی هم ۴۳/۸ درصد واریانس افت تحصیلی را تبیین کرد. این عوامل به ترتیب واریانس تبیین شده عبارتند از: مسائل ناشی از معلم و تدریس، مسائل مربوط به خانواده، مشکلات ناشی از برنامه ریزی درسی، مسائل مربوط به سلامت جسمانی و روانی دانش آموز، مسائل عمومی و مشکلات ناشی از مدیریت آموزشی، همه عوامل استخراج شده از پایایی و روایی رضایت بخشی برخوردار بوده که ضرایب همبستگی عوامل ششگانه با تعداد سال های مردودی نیز در سطح مورد انتظار معنی دار بودند. شعیری و چترچی (۱۳۸۳) در تحقیقات انجام گرفته نشان دادند که سلامت روانی همبستگی مثبت و معناداری با پیشرفت تحصیلی دارد. به طوری که هر قدر دانش آموزان از سلامت روانی بالاتری برخوردار باشند، پیشرفت تحصیلی بالاتری نیز خواهند داشت. همچنین می توان گفت که باورهای فراشناختی نقش اساسی در سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دارند و استراتژی های شناختی، توانایی پیش بینی پیشرفت تحصیلی را دارند (قمری و همکاران، ۱۳۸۹). رفعتی و همکاران (۱۳۸۲) تأثیر وضعیت سلامت روانی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد را بر پیشرفت تحصیلی آنان مورد بررسی قرار دادند و نتایج حاکی از آن شد که بین سلامت روانی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. فرهادی و همکاران (۱۳۸۴) روان شناسان معتقدند میزان شادی در موفقیت تحصیلی دانشجویان عاملی موثر می باشد. بسیاری از تحقیقات نشان می دهد، دانشجویانی که شادی دائمی و همیشگی دارند از سلامت روانی بهتری برخوردارند. بی نشاطی و اعتماد به نفس پایین به عنوان عواملی هستند که منجر به کاهش کیفیت زندگی و وضعیت تحصیلی دانشجویان می شود. در پژوهش دیگر که توسط عظیمی (۱۳۷۴) تحت عنوان مقایسه میزان رضایت از رشته تحصیلی دانش آموزانی که با توصیه مشاور انتخاب رشته کرده اند، با گروهی که بدون کمک مشاور انتخاب رشته کرده اند انجام گرفته نتایج ذیل حاصل شده است: (یک نمونه ۱۵۰ نفر) که ۵۷ نفر با کمک مشاور و ۵۷ نفر بدون کمک مشاور انتخاب رشته کرده اند محاسبه شده ۱۵/۲۵ بوده که با توجه به جدول با ۳ در سطح ۵٪ برابر ۷/۸۱ و در سطح ۱٪ برابر ۱۱/۴۳ بوده است که از هر دو بزرگتر بوده و نشان می دهد که دانش آموزان گروه اول رضایت بیشتری از رشته تحصیلی خود دارند. در پژوهش دیگری که توسط جعفر زادگان (۱۳۷۵) تست عنوان مقایسه و پیشرفت تحصیل دانش

آموزانی که بر پایه توصیه مشاور انتخاب رشته کرده اند با دانش آموزانی که رشته تحصیلی خود را شخصاً برگزیده اند انجام گرفته نتیایج ذیل حاصل شده است: در یک نمونه ۳۰۰ نفری که ۱۵۰ نفر متعلق به گروهی هستند که با توصیه مشاوران انتخاب رشته کرده اند و ۱۵۰ نفر متعلق به گروهی است که خودشان رشته تحصیلاتشان را برگزیده اند. نتیجه حاصل نشان می دهد که در پاره ای از دروس اختلاف میان دو گروه معنی دار است و در تعدادی از درس نیز این اختلاف معنی دار نیست.

۲. روش پژوهش، جامعه پژوهش، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان و دبیران دبیرستان های دخترانه‌ی آموزش و پرورش شهرپل دختر می باشد که در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ به تحصیل اشتغال دارند. تعداد جامعه ی آماری ۱۲۰۰ نفر می باشد که از این تعداد ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و برای افزایش ضریب دقت در تعمیم نتایج و رعایت جانب احتیاط در مورد پاسخ های مخدوش، ۳۴۰ دانش آموز به عنوان نمونه انتخاب می شوند. به منظور انتخاب آزمودنی ها در پژوهش حاضر از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چندمرحله ای استفاده شد. به این ترتیب که ابتدا از بین ۱۵ مدرسه ی متوسطه دخترانه در این شهرستان، ۶ مدرسه و در هر مدرسه ۳ کلاس به طور تصادفی انتخاب شدند. سپس کلیه دانش آموزان انتخاب شده در آزمون مورد ارزیابی قرار گرفتند. در مورد دبیران به صورت سرشماری و همخوان با جامعه ی آماری انجام شد یعنی تمامی جامعه ی دبیران (۵۸ نفر) به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

۳. ابزار پژوهش

۳-۱. پرسشنامه پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ)

پرسشنامه سلامت عمومی (GHQ) که توسط گلدبرگ و هیلر^۱ ساخته شد این پرسشنامه به عنوان یک ابزار غربالگری می تواند احتمال وجود یک اختلال روانی را در فرد تعیین کند. برای نمره گذاری از مقیاس لیکرت استفاده شده است. لازم به ذکر است نمره ی سلامت روان به صورت معکوس می باشد. بدین معنی که نمره ی بالا نشان دهنده ی سلامت روان کمتر است. برای برآورد پایایی پرسشنامه ی سلامت روان از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که پس از انجام دادن محاسبات، ضریب پایایی پرسشنامه ی سلامت روان ۰/۹۹. محاسبه شده است. جهت سنجش روایی پرسشنامه، روایی محتوایی آن بررسی شد و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، برای دبیران ۰/۹۲ و برای دانش آموزان ۰/۸۶ برآورد گردید. آدری بیگ و جورج^۲ در نیجریه اعتبار و روایی فرم ۲۸ پرسشی پرسشنامه ی سلامت روان را در نمونه ی ۲۷۷ نفری ارزیابی کردند، که پایایی آن ۰/۸۲. بدست آمد. (آزاد، ۱۳۸۷) و پرسشنامه های محقق ساخته نقش مشاوران از دیدگاه دبیران و دانش آموزان دبیرستان های دخترانه ی شهر پلدختر با نظارت استاد راهنما می باشد. که پس از انجام محاسبات پایایی پرسشنامه محقق ساخته دانش آموزان ۰/۹۲ و دبیران ۰/۸۶ بود.

۳-۲. پرسشنامه انگیزه پیشرفت

پرسشنامه توصیف خود گیزه لی، متشکل از ۶۴ ماده است که ۱۳ مقیاس متفاوت را اندازه گیری می نماید و هر ماده ی آن مشتمل بر دو صفت است. در ۳۲ ماده بخش اول این پرسشنامه هر ماده مرکب از دو صفت مطلوب (مثبت) می باشد و

^۱ Goldberg & Hiller

^۲ Adribaig & Jorj

آزمودنی باید یکی از دو صفتی را که بیشتر به توصیف او می پردازد انتخاب نماید و در ۳۲ ماده بخش دوم این پرسشنامه هر ماده مرکب از دو صفت نامطلوب (منفی) است و آزمودنی باید یکی از دو صفتی را که کمتر به توصیف او می پردازد انتخاب نماید . یکی از مقیاس های پرسشنامه توصیف خود گیزلی (۱۹۷۱)، متشکل از ۲۰ ماده است که هر ماده آن مشتمل بر ۲ صفت است. در ۱۰ ماده، بخش اول این آزمون، هر ماده مرکب از دو صفت مطلوب است و آزمودنی باید صفتی را که بیشتر به توصیف وی می پردازد مشخص سازد. در ۱۰ ماده بخش دوم این آزمون، هر ماده مرکب از ۲ صفت نامطلوب است و آزمودنی باید صفتی را که کمتر به توصیف او می پردازد، مشخص سازد (نقل از بفتح، ۱۳۸۷). زادمصوری (۱۳۸۳)، در تحقیق خود برای بدست آوردن اعتبار این پرسشنامه از طریق همبسته کردن این آزمون با مقیاس ۱۵ درجه ای انگیزه پیشرفت $r=0/19$ بدست آورد که در سطح $p=0/01$ معنی دار است. موسوی و شکر کن (۱۳۷۷)، در تحقیقی که بر روی مربیان تربیتی مرد مدارس اهواز انجام دادند اعتبار این پرسشنامه را از طریق همبستگی با آزمون استیزو برون استین $0/60$ بدست آوردند. میکائیلی (۱۳۷۷)، نیز در تحقیق خود از طریق همبسته کردن این آزمون با مقیاس ۱۵ درجه ای انگیزه پیشرفت $r=0/5$ بدست آورد (نقل از بفتح، ۱۳۸۷). در تحقیق بفتح (۱۳۸۷)، پایایی آزمون توصیف خودگیزلی با دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف محاسبه گردید که به ترتیب برابر $0/25$ و $0/20$ بدست آمد. در تحقیق بخشنده (۱۳۸۵)، از روش آلفای کرونباخ و تنصیف برای کل مقیاس به ترتیب $0/22$ و $0/15$ بدست آمد که بیانگر ضرایب پایایی پایین می باشد (نقل از بفتح، ۱۳۸۷). کلانتری (۱۳۸۵)، نیز از دو روش آلفای کرونباخ و تنصیف مقادیر $0/35$ و $0/30$ بدست آورد. بیاتیانی (۱۳۸۱)، پایایی مقیاس را با استفاده از روش تنصیف محاسبه نمود که برابر $0/58$ که در سطح $p < 0/001$ معنی دار بود.

۳-۳. پرسشنامه‌ی محقق ساخته‌ی دیدگاه دبیران و دانش آموزان

پرسشنامه های محقق ساخته نقش مشاوران از دیدگاه دبیران ودانش آموزان دبیرستان های دخترانه‌ی شهر پلدختر با نظارت استاد راهنما می باشد. که پس از انجام محاسبات پایایی پرسشنامه محقق ساخته دانش آموزان $0/92$ و دبیران $0/86$ بود

۴. یافته‌ها

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان

پاسخگویان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
دبیران	۵۷	۱۶/۲	۱۶/۲
دانش آموزان	۳۰۰	۸۳/۸	۱۰۰/۰
کل	۳۵۸	۱۰۰/۰	

همانطوری که اطلاعات جدول ۱ نشان می‌دهد، $16/2$ درصد پاسخگویان معلم و $83/8$ درصد دانش آموز می‌باشند.

فرضیه اول: بین دیدگاه دبیران ودانش آموزان دبیرستان های دخترانه‌ی شهر پلدختر در خصوص نقش مشاور در سلامت روانی دانش آموزان تفاوت معنی دار وجود دارد.

جدول ۲: نتایج آزمون خی دو مربوط به مقایسه دیدگاه دانش آموزان و دبیران در خصوص نقش مشاور در سلامت روانی دانش آموزان

پاسخگویان	نقش در سلامت روان	کل
-----------	-------------------	----

	زیاد	متوسط	کم		
دبیران	۵۸	۱۷	۱۲	فراوانی مشاهده شده	
	۵۸/۰	۱۸/۰	۱۳/۱	فراوانی مورد انتظار	
	۱۰۰/۰	۲۹/۳	۲۰/۷	درصد فراوانی مشاهده شده	
دانش آموزان	۳۰۰	۹۴	۶۹	فراوانی مشاهده شده	
	۳۰۰/۰	۹۳/۰	۶۷/۹	فراوانی مورد انتظار	
	۱۰۰/۰	۳۱/۳	۲۳/۰	درصد فراوانی مشاهده شده	
کل	۳۵۸	۱۱۱	۸۱	فراوانی مشاهده شده	
	۳۵۸/۰	۱۱۱/۰	۸۱/۰	فراوانی مورد انتظار	
	۱۰۰/۰	۳۱/۰	۲۲/۶	درصد فراوانی مشاهده شده	
$X^2 = ۰/۳۷۶$ ، $Df = ۲$ ، $P = ۰/۸۲۹ > ۰/۰۵$				آزمون استقلال (خی دو دو متغیره)	

همانطوری که نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد، مقدار آماره خی دو (۰/۳۷۶) در سطح $\alpha = ۰/۰۵$ معنی‌دار نیست ($P > ۰/۰۵$)، لذا چنین استنباط می‌شود که بین فراوانی‌های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی‌دار وجود ندارد، بر این اساس و با توجه به فراوانی‌های مشاهده شده و درصدهای مربوطه می‌توان نتیجه گرفت که بین دیدگاه دانش آموزان و دبیران در خصوص نقش مشاور در سلامت روانی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد.

فرضیه دوم: بین دیدگاه دانش آموزان و دبیران دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر در خصوص نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی تفاوت معنی‌دار وجود دارد.

جدول ۳: نتایج آزمون خی دو مربوط به نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه دبیران و دانش آموزان

سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره مجذور خی (خی دو)	باقیمانده	فراوانی مورد انتظار	درصد	فراوانی مشاهده شده	میزان	پاسخگویان
۰/۰۰۱	۲	۱۶/۱۷۲	-۱۱/۳	۱۹/۳	۱۳/۸	۸	کم	دبیران
			۸/۷	۱۹/۳	۴۸/۳	۲۸	متوسط	
			۲/۷	۱۹/۳	۳۷/۹	۲۲	زیاد	
					۱۰۰/۰	۵۸	کل	
۰/۰۰۱	۲	۴۵/۵۰۰	-۵۷/۰	۱۰۰/۰	۱۴/۳	۴۳	کم	دانش آموزان
			۶۱/۰	۱۰۰/۰	۵۳/۷	۱۶۱	متوسط	
			-۴/۰	۱۰۰/۰	۳۲/۰	۹۶	زیاد	
					۱۰۰/۰	۳۰۰	کل	

همانطوری که نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد، مقدار آماره خی دو مربوط به دیدگاه دبیران (۱۶/۱۷۲) در سطح $\alpha = ۰/۰۱$ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۱$)، لذا چنین استنباط می‌شود که بین فراوانی‌های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی‌دار وجود دارد، بر این اساس و با توجه به فراوانی‌های مشاهده شده و درصدهای مربوطه (کم ۱۳/۸ درصد، متوسط ۴۸/۳ درصد و زیاد ۳۷/۹ درصد)، می‌توان نتیجه گرفت که از دیدگاه دبیران، نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در حد متوسط تا زیاد است. از طرفی مقدار آماره خی دو مربوط به دیدگاه دانش آموزان (۴۵/۵۰۰) در سطح $\alpha = ۰/۰۱$ معنی‌دار است ($P < ۰/۰۱$).

لذا چنین استنباط می شود که بین فراوانی‌های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی‌دار وجود دارد، بر این اساس و با توجه به فراوانی‌های مشاهده شده و درصدهای مربوطه (کم ۱۴/۳ درصد، متوسط ۵۳/۷ درصد و زیاد ۳۲/۰ درصد)، می‌توان نتیجه گرفت که از دیدگاه دانش‌آموزان، نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی آنان در حد متوسط است.

فرضیه سوم: بین سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر رابطه‌ی معنی‌دار وجود دارد.

جدول ۴: ضریب همبستگی پیرسون مربوط به رابطه بین سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی

متغیر X	متغیر Y	ضریب همبستگی پیرسون (r)	تعداد	سطح معنی‌داری (sig)
سلامت روان	پیشرفت تحصیلی	-۰/۱۵۴	۳۰۰	۰/۰۱

همانطوری که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد، مقدار به دست آمده برای ضریب همبستگی پیرسون بین سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی ($r = -0.154$) در سطح آلفای $\alpha = 0.01$ ، معنی‌دار است ($sig < 0.01$)، لذا چنین استنباط می‌شود که با اطمینان بالای ۹۹ درصد، بین پیشرفت تحصیلی با سلامت روانی دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر رابطه‌ی معنی‌دار وجود دارد. از آنجایی که بر اساس مقیاس سلامت روانی (GHQ₂₈)، نمرات پایین حاکی از سلامت روان بالاتر است می‌توان نتیجه گرفت که با افزایش سلامت روانی دانش‌آموزان، نمرات پیشرفت تحصیلی آنان نیز افزایش می‌یابد.

۵. بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی و سلامت روانی دانش‌آموزان از دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه‌ی شهر پلدختر بود. همانطور که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مقدار آماره خی دو (۰/۳۷۶) در سطح $\alpha = 0.05$ معنی‌دار نیست ($P > 0.05$)، لذا چنین استنباط می‌شود که بین فراوانی‌های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی‌دار وجود ندارد، بر این اساس و با توجه به فراوانی‌های مشاهده شده و درصدهای مربوطه می‌توان نتیجه گرفت که بین دیدگاه دانش‌آموزان و دبیران در خصوص نقش مشاور در سلامت روانی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. بررسی آماری این فرضیه نشان می‌دهد که از دیدگاه دبیران و دانش‌آموزان نقش مشاور در سلامت روانی دانش‌آموزان در حد متوسط تا زیاد است و با توجه به سطح معنی‌داری از آزمون این سوال ($P < 0.01$) این نقش، یک نقش و تأثیر معنی‌دار است.

حال با توجه به نتایج به دست آمده در این تحقیق می‌توان گفت که یافته‌های این تحقیق با یافته‌های تحقیقات آدینا ایگنات (۲۰۱۳)، راجاخنسا (۲۰۱۴) بیکر (۲۰۰۱)، برون و همکاران (۲۰۰۶)، جوزاک و همکاران (۲۰۰۳)، خزائیلی و همکاران (۱۳۷۴)

رضازاده و یگانه (۱۳۷۸)، کافی و همکاران (۱۳۷۳)، مولوی (۱۳۷۷)، هرمزی (۱۳۷۶)، همخوانی و همسویی دارد و نتایج این محققان را حمایت و پشتیبانی می کند.

در تبیین این فرضیه می توان گفت، باتوجه به اهمیت سلامت روانی به عنوان یک شاخص مثبت و اختلال‌های روانشناسی به عنوان شاخص منفی از یک سو، و از سوی دیگر جمعیت دانش آموزان به عنوان یک جمعیت جوان و آینده ساز کشور است این ضرورت آشکاری شود که باید به مسئله‌ی سلامت روانی دانش آموزان توجه بیشتری شود. در این میان مشاور به تجزیه و تحلیل مشکلات و یافتن راه حل‌های مناسب مبادرت می ورزد و مراجع از طریق گفتگو با مشاور در یک جو مملو از تفاهم، خود را بهتر و بیشتر می شناسد، چگونگی تصمیم گیری را می آموزد و سرانجام راه حلی برای مشکلش پیدامی کند. مشاوران باتسهیل رشد همه جانبه‌ی فرد، آموزش مهارت‌های زندگی فردی، اجتماعی، کاهش و حذف موانع رشد، خودشناسی و ارائه‌ی سایر خدمات روان شناختی در مدارس نقش بسیار حساسی دارند. مشاوران از عوامل موثر تأمین سلامت روانی دانش آموزان در مدارس می باشند. استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش در نهایت به تأمین بهداشت روانی و سلامت فکرو سالم سازی محیط فردی و اجتماعی می انجامد.

همانطور که در جدول ۳ مشاهده می شود، بررسی فرضیه‌ی دوم این تحقیق که اشاره به نقش مشاوران در میزان تعیین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه دبیران و دانش آموزان دارد نشان می دهد که از دیدگاه دبیران و دانش آموزان نقش مشاور در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در حد متوسط به بالا (موثر) است و با توجه به سطح معنی دار به دست آمده ($P < 0/01$) این نقش در پیشرفت تحصیلی معنی دار است.

حال باتوجه به نتایج به دست آمده در این تحقیق از طریق بررسی این پرسش می توان گفت که یافته‌های این پژوهش بایافته‌های تحقیقات پنی‌راپا (۲۰۱۳)، توماس (۲۰۰۱)، هارل بلت (۱۹۸۵)، وپسون و همکاران (۱۹۷۶) هدلی (۱۹۸۸)، کنث و راجرز (۲۰۰۳) صادقی (۱۳۹۰)، قاسم زاده و همکاران (۱۳۹۰)، رجایی و همکاران (۱۳۸۳)، جعفرزادگان (۱۳۷۵)، همسویی و همگونی دارد و از نتایج تحقیق این محققان و پژوهشگران حمایت می کند.

در تبیین این فرضیه می توان گفت، آموزش و پرورش هر کشور تلاش می کند تا با توجه با توانایی ها و استعداد های دانش آموزان آنان را در زمینه‌ی تحصیلی به طور خاص و در زمینه‌های مختلف زندگی با طوابع رشد دهد. صاحب نظران راهنمایی و مشاوره بر این باورند که مشاوران باتوجه به خدماتی که با دانش آموزان در زمینه‌های تحصیلی ارائه می دهند آنان را برای رسیدن به هدف‌های آموزش و پرورش تسهیل می کنند (شفیع آبادی، ۱۳۹۳). راهنمایی و مشاوره‌ی تحصیلی موجب بازدهی و کارآمدی بیشتر نظام آموزشی، افزایش پیشرفت تحصیلی و کاهش افت تحصیلی و تقلیل مشکلات رفتاری دانش آموزان می شود از این رو می توان ادعا کرد که خدمات و فعالیت‌های مشاوره‌ی تحصیلی وسیله‌ای تسهیل کننده برای رسیدن به هدف‌های آموزش و پرورش قلمداد می شود. بنابراین از دلایل عملکرد مثبت و مفید مشاوره‌ی تحصیلی بر افزایش پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می توان به این نکته اشاره کرد که باعث افزایش آگاهی دانش آموزان درباره‌ی اعمال و فعالیت‌های تحصیلی آنان، افزایش آگاهی آنان نسبت به نقاط قوت و ضعفشان می گردد و در نتیجه بایجاد انگیزه مهارت‌های تحصیلی خود را افزایش می دهند.

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می شود بررسی فرضیه‌ی سوم مربوط به بررسی رابطه‌ی بین سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه دبیران و دانش آموزان بر اساس ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین این دو متغیر رابطه‌ی منفی معنی داری وجود دارد ($\text{sig} < 0/01$).

حال باتوجه به نتایج به دست آمده در این تحقیق می توان نتیجه گرفت که نتایج به دست آمده باتحقیقات دینگ و همکاران (۲۰۰۹)، سیگفوس و همکاران (۲۰۰۷)، داترواستوروم (۲۰۰۶)، اسپیرناک و همکاران (۲۰۰۶)، شوالتر و گولدهابر (۲۰۰۹)، رازیزوسکا و همکاران (۱۹۹۶)، ریچاردسون (۱۹۹۳)، کندل و دیویس (۱۹۸۶)، گروسمن و کستنیر (۲۰۰۸)،

سابیا(۲۰۰۷)، تئولول وهمکاران(۲۰۰۷) شکوری(۱۳۸۵)،الهام پور(۱۳۸۴)،شعیری وچترچی(۱۳۸۳)، رفعتی و همکاران(۱۳۸۲)، فرهادی وهمکاران(۱۳۸۴)، قمری و همکاران(۱۳۸۹) همخوانی دارد و نتایج این تحقیقات را تأیید می کند.

باتوجه به این که میزان پیشرفت وافت تحصیلی یکی از ملاک‌های کارآیی نظام آموزشی است،کشف وبررسی متغیرهای تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی،به شناخت به‌تروپیش بینی متغیرهای موثر در نظام آموزشی می انجامد.بنابراین بررسی متغیرهایی که با پیشرفت وموفقیت تحصیلی رابطه دارد،یکی از موضوعات تحقیق در نظام آموزشی است.سلامت روانی رامی توان به عنوان عامل فردی موثر بر پیشرفت تحصیلی دانست. به طوری که هر قدر دانش آموزان از سلامت روانی بالاتری برخوردار باشند،پیشرفت تحصیلی بالاتری خواهند داشت.

۶. منابع

- ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۱) نقش مطلوبیت اجتماعی سلامت روانی و خودکارآمدی در پیش بینی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر، روانشناسی مدرسه شماره ۲ (علمی - پژوهشی ۶-۲۰).
- اتکینسون، ماری و گری، هورنی. (۲۰۰۹). بهداشت روانی در مدارس، ترجمه اکبر رهنما. محمدرضا فریدی (۱۳۸۸) نشر آبیژ، چاپ سوم، تهران.
- احمدی، سید احمد. (۱۳۹۳). : مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، انتشارات سمت، تهران.
- آزاد، حسین. (۱۳۸۷). بررسی مقایسه‌ای سلامت روانی، کنگره علمی و عملکرد آموزشی در میان دانش آموزان شهر اصفهان پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه اصفهان.
- باربارا اف، اوکان. (۲۰۰۹). تکنیک‌های مصاحبه و مشاوره، مترجم محمد خانی شهرام، (۱۳۸۸) انتشارات طلوع دانش، تهران.
- بخشی پور. (۱۳۷۳). بررسی میزان موفقیت مشاوران در کمک به حل مشکلات دانش آموزان. رساله‌ی کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی: دانشکده‌ی علوم تربیتی
- بفخم، محمد (۱۳۸۷). رابطه هوش هیجانی با انگیزه پیشرفت و خلاقیت در بین دانش آموزان سال سوم راهنمایی شهرستان دزفول، پایان نامه کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.
- بیابانگرد، اسماعیل. (۱۳۸۹). روش‌های پیشگیری از افت تحصیلی، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، چاپ هفتم با تجدیدنظر کلی.
- میلانی فر، بهروز. (۱۳۸۶). بهداشت روانی، نشر قومس، تهران.
- بیاتیانی، غ. (۱۳۸۱). رابطه عوامل شخصی، خانوادگی و آموزشی با انگیزه پیشرفت و رابطه متغیر اخیر با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دبیرستان های اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد اهواز.
- تیزرو، ف. (۱۳۷۸). بررسی نگرش دانش آموزان دبیرستانی نسبت به اثربخشی مشاوران.
- جعفرزادگان، تورج. (۱۳۷۵). مقایسه‌ی پیشرفت تحصیلی دانش آموزانی که بر پایه‌ی توصیه‌ی مشاور انتخاب رشته کرده اند. پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد، ارومیه
- چنگیزی آشتیانی و همکاران. (۱۳۸۸). مقاله‌ی تحت عنوان «فراوانی افت تحصیلی و برخی از عوامل موثر بر آن از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک.
- حسینی بیرجندی، سید مهدی. (۱۳۹۰). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، انتشارات رشد، تهران.
- رجایی، منوچهر و همکاران. (۱۳۸۳). تأثیر مشاوره‌ی تحصیلی گروهی بر مهارت ها و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان متوسطه‌ی شهر اصفهان مقاله‌ی (علمی - پژوهشی) ش ۱۲
- رفعتی، فوزیه و همکاران. (۱۳۸۲). تأثیر وضعیت بهداشت روان دانشجویان در پیشرفت تحصیلی آنان، مجله‌ی دانشگاه علوم پزشکی یزد، ش ۳، ص ۸۶-۸۰
- سورگی، سیروس. (۱۳۹۲). سلامت روان و افت تحصیلی، انتشارات رشد مدرسه، ش ۳۳، ص ۴۹-۴۴
- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۷). روان شناسی پرورشی نوین، روانشناسی یادگیری و آموزش انتشارات دوران. تهران.
- شعیری، محمدرضا، چترچی، نوشین. (۱۳۸۳). حرمت خود، ابعاد سلامت روان و موفقیت تحصیلی، دانشور رفتار، ش ۱، ص ۲۳-۳۴.
- شعیری، محمدرضا و عطری فرد، مهدیه. (۱۳۸۵). بررسی رابطه‌ی نستوهی، سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی. مجله‌ی علوم شناختی ۵، (۲)، ۱۱۴-۱۰۶.
- شفیع آبادی، عبدالله. (۱۳۹۳). راهنمایی و مشاوره‌ی تحصیلی و شغلی (مفاهیم و کاربردها)، انتشارات سمت، تهران.
- شکوری، رقیه. (۱۳۸۵). رابطه‌ی اضطراب امتحان با پیشرفت تحصیلی دختران و پسران دبیرستان های شهر تکاب، پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد شمس، ب. (۱۳۷۹). تأثیر مشاوره بر بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان دارای افت. مجله‌ی ایرانی آموزشی پزشکی. جلد اول، شماره‌ی ۱.

- عظیمی، سید جعفر. (۱۳۷۴). مقایسه ی میزان رضایت از رشته ی تحصیلی دانش آموزانی که با توصیه مشاور انتخاب رشته کرده اند، با گروهی که بدون کمک مشاور انتخاب رشته کرده اند. دانشگاه تربیت معلم حصارک کرج، رساله ی فوق لیسانس، استاد راهنما: رحیمی نژاد. فاضلی، عصمت. (۱۳۸۳). تأثیر مشاوره در پیشرفت تحصیلی دانشجویان. پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی، شماره ی ۳۱ و ۳۲ (علمی-پژوهشی)
- فرهادی، علی و همکاران. (۱۳۸۴). «میزان نشاط و ارتباط آن با اعتماد به نفس دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی» فصلنامه ی اصول بهداشت روانی شماره ی ۲۵.
- قاسم زاده ع و همکاران. (۱۳۹۰). چگونه مشاوره انگیزشی روشمند بر انگیزه ی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تأثیر می گذارد، کنفرانس بین المللی آموزش و پرورش و آموزش روان شناسی، دوره ۲۹، ۲۶۵-۲۶۱
- قاضی، قاسم. (۱۳۹۴). زمینه ی مشاوره و راهنمایی، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ یازدهم، تهران
- محمدامینی، زرار. (۱۳۸۶). بررسی رابطه ی باورهای فراشناختی با سلامت روانی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان پسر شهرستان اشنویه، فصلنامه ی نوآوری های آموزشی، سال ششم، ش ۱۹.
- ها، انتشارات رشد مشاور مدرسه، شماره ۱. محمدخانی، شهرام. (۱۳۸۴). بهداشت روانی مدرسه
- میکائیلی، فرزانه (۱۳۷۷). بررسی رابطه شیوه های فرزند پروری با انگیزه پیشرفت فرزندان دختر دوره راهنمایی شهر اهواز و بررسی رابطه انگیزه پیشرفت این دختران با عملکرد تحصیلی آنان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم تحقیقات واحد اهواز.
- میلانی، فریبه روز. (۱۳۸۶). بهداشت روانی، نشر قومس، تهران.
- نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۹۳). مشاوره چیست؟ مشاور کیست؟ ماهنامه ی پیوند، فروردین و اردیبهشت ماه، ش ۴۱۶-۴۱۵، ص ۱۲-۱۱.
- وکیلان، منوچهر. (۱۳۸۸). راهنمایی جامع مقدمات راهنمایی و مشاوره، نشر فرانما.
- هرمزی و همکاران (۱۳۷۶) بررسی عوامل موثر برافت تحصیلی دانشجویان دانشگاه پیام نور (آموزش از راه دور) چکیده ی پایان نامه های ایران، دوره ۵، ش ۲
- یعقوبی، نورالله و همکاران. (۱۳۷۴). بررسی همگیرشناسی اختلال های روانی در مناطق شهری و روستایی صومعه سرا-گیلان؛ فصلنامه ی اندیشه و رفتار، سال اول، شماره ی ۴، ۶۶-۵۵

- Adina Ignat. (2011). The School Counselor and the Gifted Children Education (29) 591-595
- Bekkers, R. (2001). The social desirability of social orientation. American psychology, 46(50), 1076-1077.
- Bozkurt, T. (2013). New Horizons In Education: Positive Education And Emerging Leadership roles Of Counselors (140) 452-461.
- Brown. D. (2006). Career Information, career counseling and career Development, Bostom: Pearson Education, Ic.
- Datar, A ., & sturm, R. (2006). Childhood overweight and elementary school outcomes. International Journal of Obesity, 30, 1449-1460.
- Eide, e.R., Showalter, M. H., Goldhaber, D. (2009). The relation between children's health and academic achievement. Children and Youth services Review, In pres.
- Gibson, R. L. Mitchell, M., Basile, S. K. (2011). Counseling in the elementary school - a comprehensive approach Nathan Height. MA: Allyn and Bacon.
- Goldberg, D. P. (1972). The Detection of psychiatric Illness by Questionnaire: A technique for the identification and assessment of non psychotic and psychotic illness. London, UK: Oxford University press.
- Grossman, M., & Kaestner, R. (2008). Effects of weight on children's educational achievement. NBER Working paper No. 13764.
- Hadley, H. R. (1988). Improving reading scores through a self esteem prevention. <http://www.schoolcounselor.org>.
- Hurlburt, Graham, and other. (1985). Study Habits and Attitudes of Indian students. <http://www.askeric.oeg>.
- Juszczak, Linda, D. N & Melikovich, Paul and Kaplan. David. (2003). Use of Health and Mental Health service by Adolescents Across Multiple Delivery site. Journal of Adolescent Health, 32(5), 108-118.

ISC ISI

- Paulson, B .L., D . Truscott & J . Stuart (1999),. Clients, Perceptions of Helpful Experiences in Counseling , Journal of Counseling and Psychology, Vol. 46(3),PP .317-324.
- Penprapa, P .(2013). Psychoeducational Group Counseling For Academic Achievement Of Undergraduate Students In Thailand In The Southern Unrest Province (84)76-81
- Racha, K.(2014). Teachers Perceptions toward school counselors in selected private schools in Lebanon,185,381-387.
- Sabia, j. j(2007). The effect of body weight on adolescent academic achievement.southern Economic Journal, 73,871-900.
- Sigfusdottir, I . D ., Kristgaansson, A . L & Allegrante, J . P .(2007).Health behavior and academic achievement in Icelandic school children. Health Education Research,22,70-80.
- Singh, A . S .(2010,May6). Students Face problems pertaining to Education . time of India. Retrieved from <http://WWW.studentservicer.COM>
- Tomas. R .(2001).counseling center cotirbution to student retention and graduation.Journal of college student development (Nov-Dec).page.322.

Surf and download all data from SID.ir: www.SID.ir

Translate via STRS.ir: www.STRS.ir

Follow our scientific posts via our Blog: www.sid.ir/blog

Use our educational service (Courses, Workshops, Videos and etc.) via Workshop: www.sid.ir/workshop